

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 21/11
Luksemburg, dnia 15 marca 2011 r.

Wyrok w sprawie C-29/10
Heiko Koelzsch przeciwko Luksemburgowi

W razie gdy pracownik prowadzi działalność w więcej niż jednym państwie członkowskim, do rozstrzygnięcia sporu dotyczącego umowy o pracę ma zastosowanie prawo państwa, w którym pracownik wywiązuje się z zasadniczej części swoich obowiązków zawodowych

Celem jest bowiem zapewnienie odpowiedniej ochrony pracownikowi jako najsłabszej stronie umowy

Konwencja rzymska o prawie właściwym dla zobowiązań umownych¹ w sprawach cywilnych i handlowych przewiduje w odniesieniu do umów o pracę, że podlegają one zasadniczo prawu wybranemu przez strony. Jednakże wybór ten nie może prowadzić do pozbawienia pracownika minimalnej ochrony przysługującej mu na podstawie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, które miałyby zastosowanie w przypadku braku wyboru prawa (art. 6). Zatem gdy strony nie dokonały wyboru prawa właściwego, do umowy o pracę stosuje się prawo państwa, w którym pracownik „zazwyczaj świadczy pracę”, lub ewentualnie prawo państwa, w którym znajduje się przedsiębiorstwo pracownika, gdy zazwyczaj nie świadczy on pracy w jednym państwie. Wyjątkowo do umowy o pracę stosuje się prawo państwa, z którym umowa ta wykazuje najściślejszy związek.

Heiko Koelzsch, zamieszkały w Niemczech, został zatrudniony w 1998 r. jako kierownik transportu międzynarodowego przez spółkę prawa luksemburskiego Gasa Spedition Luxembourg SA – która została przejęta przez spółkę prawa luksemburskiego Ove Ostergaard Luxembourg SA – specjalizującą się w przewozach kwiatów i innych roślin z Danii do miejsc przeznaczenia znajdujących się najczęściej w Niemczech, ale także w innych krajach europejskich. Ciężarówki spółki Gasa mają swoje miejsca postoju w Niemczech, jednak spółka nie ma tam ani siedziby, ani biura. Ciężarówki są zarejestrowane w Luksemburgu, a kierowcy są objęci luksemburskim ubezpieczeniem społecznym. Umowa o pracę zawarta przez H. Koelzscha w 1998 r. przewidywała w razie sporu stosowanie prawa luksemburskiego.

W następstwie zapowiedzi dotyczącej restrukturyzacji spółki Gasa i ograniczenia działalności transportowej z Niemiec jej pracownicy powołali w 2001 r. w Niemczech radę zakładową, w skład której H. Koelzsch wchodził jako zastępca członka. Pismem z dnia 13 marca 2001 r. dyrektor spółki Gasa rozwiązał umowę o pracę z H. Koelzschem ze skutkiem na dzień 15 maja 2001 r.

Po zwróceniu się do sądów niemieckich, które uznały się za miejscowo niewłaściwe, H. Koelzsch wniósł powództwo w 2002 r. przeciwko spółce Ove Ostergaard Luxembourg SA, która wstąpiła w prawa spółki Gasa, przed sądem pracy w Luksemburgu o zasądzenie od niej zarówno odszkodowania za niezgodne z prawem zwolnienie, jak i odprawy oraz zaległych wynagrodzeń. Podniósł on, że o ile prawo luksemburskie ma oczywiście zastosowanie do jego umowy o pracę, o tyle na mocy konwencji rzymskiej nie powinien być pozbawiony ochrony, która w razie braku dokonanego przez strony wyboru prawa przysługiwałaby mu na podstawie bezwzględnie

¹ Konwencja o prawie właściwym dla zobowiązań umownych, otwarta do podpisu w Rzymie w dniu 19 czerwca 1980 r. (Dz.U. 1980, L 266, s. 1). Konwencja rzymska została zastąpiona rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.U. L 177, s. 6). Ponieważ rozporządzenie to stosuje się do umów zawartych po dniu 17 grudnia 2009 r., nie ma ono zastosowania w niniejszej sprawie.

obowiązujących przepisów ustawy niemieckiej zakazującej zwalniania członków rady zakładowej („Betriebsrat”). Z tego względu podkreśla, że jego zwolnienie jest niezgodne z prawem na podstawie ustawodawstwa niemieckiego i orzecznictwa Bundesarbeitsgericht (federalnego sądu pracy), który rozciągnął zakaz zwalniania na zastępców członków.

Luksemburski sąd pracy uznał, że spór podlega wyłącznie prawu luksemburskiemu, co zostało potwierdzone przez sąd apelacyjny i sąd kasacyjny.

H. Koelzsch wniósł zatem w marcu 2007 r. przed sąd rejonowy w Luksemburgu powództwo o odszkodowanie przeciwko państwu luksemburskiemu z tytułu błędnego zastosowania przez sądy krajowe postanowień konwencji rzymskiej.

Rozpatrując apelację wniesioną przez H. Koelzscha, sąd apelacyjny w Luksemburgu postanowił skierować do Trybunału Sprawiedliwości pytanie, czy trzeba uznać, że gdy pracownik świadczy pracę w kilku krajach, ale regularnie wraca do jednego z nich, to prawo tego kraju powinno mieć zastosowanie jako „prawo państwa, w którym pracownik zazwyczaj świadczy pracę”, w rozumieniu konwencji rzymskiej.

Trybunał Sprawiedliwości przypomina w wydanym dzisiaj wyroku, że art. 6 konwencji rzymskiej ustala szczególne normy kolizyjne dotyczące indywidualnych umów o pracę. Normy te stanowią odstępstwo od norm dotyczących odpowiednio swobody wyboru prawa właściwego i kryteriów określania tego prawa w razie braku takiego wyboru. Artykuł 6 wspomnianej konwencji ogranicza zatem swobodę wyboru prawa właściwego. Przewiduje, że strony umowy nie mogą za porozumieniem wyłączyć stosowania bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, któremu podlegałaby umowa w razie braku takiego wyboru. Następnie artykuł ten ustanawia szczególne kryteria powiązania: po pierwsze, kryterium państwa, w którym pracownik „zazwyczaj świadczy pracę”, a po drugie, w braku takiego miejsca kryterium siedziby „przedsiębiorstwa, w którym pracownik został zatrudniony”.

W tym względzie Trybunał Sprawiedliwości stwierdza, że celem konwencji rzymskiej jest zapewnienie pracownikowi odpowiedniej ochrony. W rezultacie, **gdy pracownik wykonuje działalność w więcej niż jednym umawiającym się państwie, konwencję należy interpretować w ten sposób, że gwarantuje ona stosowanie się pierwszego kryterium, czyli kryterium odsyłającego do prawa państwa, w którym pracownik w wykonaniu umowy wywiązuje się z zasadniczej części swoich obowiązków wobec pracodawcy, to znaczy do prawa miejsca, w którym lub z którego pracownik rzeczywiście wykonuje swoją działalność zawodową, a w przypadku braku centrum działalności do prawa miejsca, w którym pracownik wykonuje swoją działalność w największej mierze.**

Prawo właściwe określa się bowiem według państwa, w którym pracownik wypełnia swoją funkcję gospodarczą i społeczną, gdyż środowisko zawodowe i sytuacja polityczna mają wpływ na jego działalność pracowniczą. Z tego względu musi być zagwarantowane w miarę możliwości poszanowanie zasad ochrony pracy przewidzianych prawem tego państwa.

Kryterium miejsca wykonywania działalności zawodowej należy interpretować w sposób rozszerzający i stosować, jak w przypadku rozpatrywanego sporu, gdy pracownik wykonuje działalność w więcej niż jednym umawiającym się państwie, o ile sąd krajowy może określić państwo, z którym praca wykazuje istotne powiązanie.

W rezultacie to do luksemburskiego sądu apelacyjnego będzie należeć dokonanie w sposób rozszerzający wykładni tego kryterium powiązania ustanowionego przez konwencję rzymską w celu ustalenia, czy H. Koelzsch zazwyczaj świadczył pracę w jednym z umawiających się państw, i określenia, w którym z nich.

Aby tego dokonać, ze względu na specyfikę pracy w sektorze transportu międzynarodowego sąd krajowy musi wziąć pod uwagę ogół elementów, którymi cechuje się działalność pracownika.

Sąd ten musi w szczególności ustalić, w którym państwie członkowskim znajduje się miejsce, skąd pracownik wykonuje przewozy, otrzymuje polecenia dotyczące przewozów i organizuje swoją pracę, a także miejsce, gdzie znajdują się jego narzędzia pracy. Musi także określić, w jakich miejscach transport jest zasadniczo wykonywany, gdzie towary są wyładowywane, oraz dokąd pracownik wraca po wykonaniu przewozów.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Kontakt prasowy: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793